

ультрафіолетового излучения, разработка гигиенической нормативной документации, создание безопасных условий труда в целях профилактики профессиональных заболеваний.

Ключевые слова: гигиена труда, электронно-вычислительная техника, профилактика заболеваний.

Abstract. *The paper deals with the health and changes in the functional state of the human body under the influence of harmful occupational factors when working with computer technology (BDT, PC, PC), the need for comprehensive preventive measures to prevent exposure to electromagnetic fields, ultraviolet radiation, development hygienic standard documentation, providing safe working conditions for the prevention of occupational diseases.*

Keywords: *occupational health, electronic computers, disease prevention.*

УДК 613.3

ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ РІВНІВ ПРАЦЕВТРАТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗА 2009 - 2013 РОКИ

І.В. Гуценко

Обласний перинатальний центр м.Рівне

Резюме. *У статті проаналізовані результати статистичної звітності щодо показників загальних працевтрат. Автором проведений аналіз рівня, структури та динаміки працевтрат у військовослужбовців Збройних Сил України упродовж 2009-2013 років, результати якого свідчать про зростання показників серед військовослужбовців строкової служби та їх зменшення у офіцерів та військовослужбовців за контрактом. Вивчення загальної структури працевтрат військовослужбовців Збройних Сил України надає загальну уяву про найбільш розповсюджені хвороби серед особового складу військ. В результаті виникає необхідність подальшого детального вивчення причин та факторів ризику виникнення цих захворювань, а також розробки та впровадження ефективних комплексних профілактичних програм для попередження виникнення, розвитку та можливих ускладнень цих захворювань.*

Ключові слова: *працевтрати, рівні працевтрат, строкова служба, офіцери, військовослужбовці за контрактом.*

Вступ. Різним аспектам працездатності військовослужбовців присвячено багато робіт вітчизняних та зарубіжних авторів [1, 2, 3]. Незважаючи на деякі розбіжності у трактуванні поняття працездатності, більшість дослідників розглядають дане поняття як одну з соціально-біологічних властивостей, яка віддзеркалює можливість виконання конкретної по змісту роботи у визначених умовах діяльності, на протязі заданого часу, з потрібною

ефективністю та якістю [4]. Працездатність військовослужбовців є системною категорією діяльності, яка у значній мірі визначає ефективність та безпеку діяльності. У процесі діяльності рівень та ступінь стійкості працездатності військовослужбовця залежать від низки факторів: професійної та фізичної підготовки, індивідуальних психофізіологічних характеристик, мотивації та націленості особистості, функціонального стану та величини резервних можливостей організму, особливостей засобів, структури, організації та умов професійної діяльності.

Головним фактором, який здійснює вплив на працездатність військовослужбовців традиційно вважають робоче навантаження (службова, тренувальна та інші види професійної підготовки), а величиною та тривалістю його дії визначають час та виразність розвитку втоми [5]. Але робоче навантаження протікає на фоні санітарно-гігієнічних, клімато-географічних, організаційних та інших умов діяльності, які також можуть спричинити несприятливий вплив на функціональний стан та працездатність військовослужбовців збройних сил.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення мети проводився підбір та вивчення даних статистичної звітності Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України щодо загальних показників працевтрат в ЗС України.

Для дослідження працевтрат вихідним матеріалом служили дані статистичної звітності за період 2009–2013 років (форма 2/мед). При цьому визначались рівень, структура і динаміка працевтрат за основними класами хвороб за кожен рік в період з 2009 по 2013 роки та середні за п'ять років.

Результати дослідження та їх обговорення. Був проведений аналіз показників працевтрат військовослужбовців Збройних Сил України за 2009 – 2013 рр. в тому числі з урахуванням категорій військовослужбовців (строкова служба, офіцери, за контрактом).

Загальні рівні працевтрат у військовослужбовців строкової служби становили 15778,16 ‰, у офіцерів 7521,44 ‰, у військовослужбовців за контрактом – 6338,88 ‰ (рис.1).

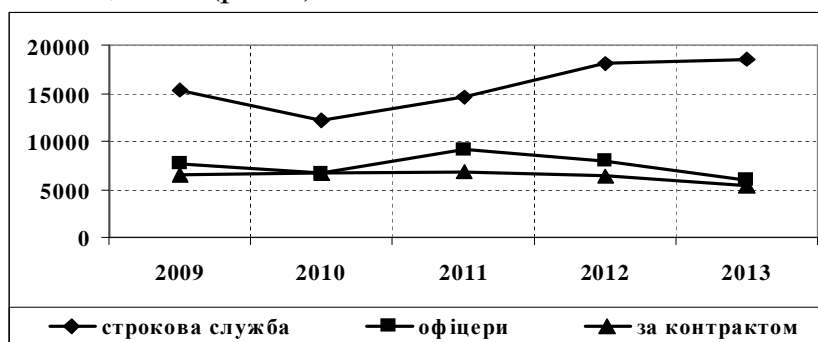

Рис. 1 Багаторічна динаміка працевтрат різних категорій військовослужбовців ЗС України за 2009-2013 роки

Загальні рівні працевтрат у військовослужбовців строкової служби по класам хвороб мали тенденцію до збільшення показників з 15400,4 ‰ в 2009 році до 18498,5 ‰ в 2013 році.

В структурі загальних працевтрат військовослужбовців строкової служби перше місце займали хвороби органів дихання (X клас) – 53,2 % з показником 8397,3 ‰. Показники даного класу мали тенденцію до підвищення з 8507 ‰ до 9335 ‰ (рис. 2).

Друге рангове місце в структурі працевтрат рядового складу займали хвороби шкіри та підшкірної клітковини (XII клас), вони становили 12,3 % (1941,12 ‰). Показники зростали з 1788,5 ‰ у 2009 році до 2592,2 ‰ у 2013 році.

Третє рангове місце займали хвороби органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота), які склали 8,3 % з показником працевтрат 1362,4 ‰. У даного класу також спостерігалось поступове зростання показників з 1187,6 ‰ у 2009 році до 2035,4 ‰ у 2013 році.

Четверте місце - деякі інфекційні та паразитарні хвороби (I клас) – 8 % з показником 1263,3 ‰. Показники I класу мали тенденцію до підвищення з 1325,7 ‰ у 2009 році до 1632,7 ‰ у 2012 році та різке зниження до 967 ‰ у 2013 році.

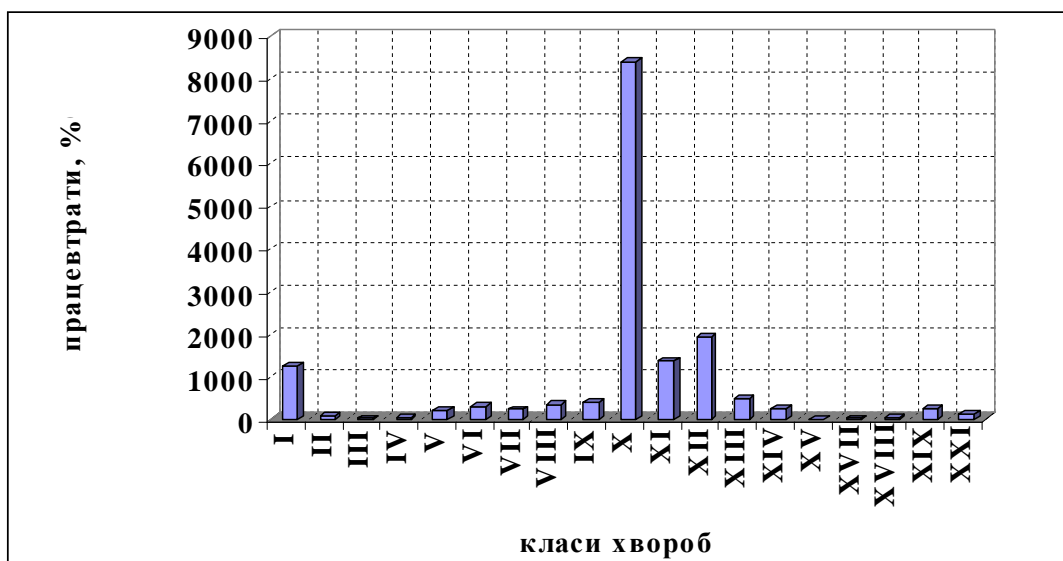

Рис. 2 Показники загальних працевтрат військовослужбовців строкової служби ЗС України по класам хвороб в середньому за 2009-2013 роки

П'яте рангове місце в структурі працевтрат рядового складу займали хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (XIII клас), вони становили 3,1 % (474,8 ‰). Відмічалось зростання показників з 353,2 ‰ у 2009 році до 696,5 ‰ у 2013 році.

Загальні рівні працевтрат у офіцерів були нижчими ніж у рядового складу, відмічалась тенденція до зменшення показників з 7737,7 ‰ в 2009 році до 5946,6 ‰ в 2013 році.

В структурі загальної захворюваності офіцерів перше місце займали хвороби органів дихання (X клас) – 38,9 % (2928,4 ‰). Показники даного класу мали тенденцію до зниження з 3019,5 ‰ у 2009 році до 2245,4 ‰ у 2013 році (рис. 3).

Друге рангове місце займали хвороби органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) XI клас, які склали в структурі загальної захворюваності 11,5 % (866,7 ‰). Показники характеризувались поступовим зниженням з 963,9 ‰ у 2009 році до 688,2 ‰ у 2013 році.

Третє місце займали хвороби системи кровообігу (IX клас) – 11,3 % з показником 847,7 ‰. Показники даного класу мали тенденцію до різкого підвищення з 916,2 ‰ у 2009 році до 1015,4 ‰ у 2011 році та різке зниження до 676,6 ‰ у 2013 році.

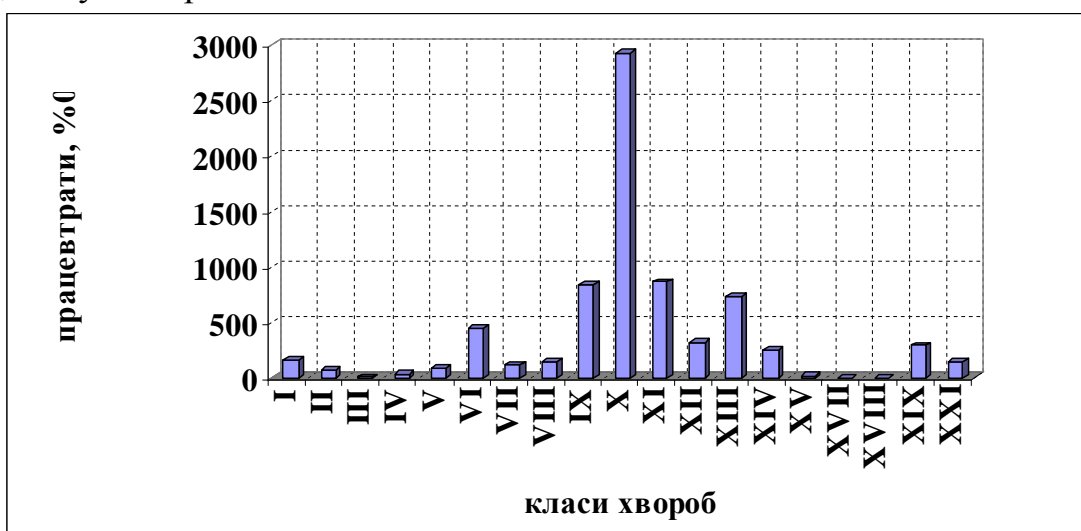

Рис. 3 Показники загальних працевтрат офіцерів ЗС України по класам хвороб в середньому за 2009 - 2013 роки

Четверте рангове місце - займали хвороби кістково-суглобової системи та сполучної тканини (XIII клас), вони становили 9,8 (734,2 ‰). Відмічалось зменшення показників з 711,8 ‰ у 2009 році до 600,1 ‰ у 2013 році.

П'яте рангове місце в структурі захворюваності офіцерів займали хвороби нервової системи (VI клас), вони становили 6,1 % (452,4 ‰). Відмічалось незначне зменшення показників з 410,7 ‰ у 2009 році до 375,7 ‰ у 2013 році.

Загальні рівні працевтрат у військовослужбовців за контрактом мали тенденцію до зменшення показників з 6489,8 ‰ в 2009 році до 5366,1 ‰ в 2013 році.

В структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом перше місце, як і у офіцерів та військовослужбовців строкової служби, займали хвороби органів дихання – (X клас) – 39,7 % (2517,1 ‰). Показники даного класу мали тенденцію до незначного зниження з 2575 ‰ у 2009 році до 2162,6 ‰ у 2013 році (рис. 4).

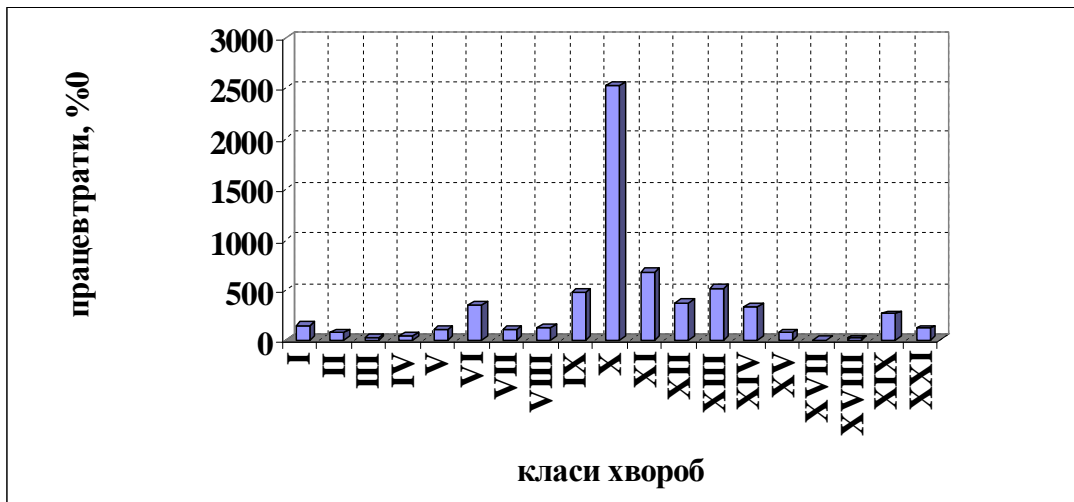

Рис. 4 Показники загальних працевтрат військовослужбовців за контрактом по класам хвороб в середньому за 2009 – 2013 роки

Друге рангове місце в структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом займали хвороби органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота), вони становили 10,7 % (676,1 ‰). Показники зменшувалися з 719 ‰ у 2009 році до 525,3 ‰ у 2013 році.

Третє рангове місце займали хвороби кістковом’язової системи та сполучної тканини (XIII клас), які склали 8,2 % з показником захворюваності 516,6 ‰. У даного класу також спостерігалось зниження показників з 504,7 ‰ у 2009 році до 448,9 ‰ у 2013 році.

Четверте місце — хвороби системи кровообігу (IX клас) – 7,6 % з показником 483,6 ‰. Показники IX класу мали тенденцію до зниження з 507,8 ‰ у 2009 році до 383,6 ‰ у 2013 році.

П’яте рангове місце в структурі працевтрат військовослужбовців за контрактом займали хвороби шкіри та підшкірної клітковини (XII клас) – 5,8 % з показником 369,8 ‰. Відмічалось зменшення показників з 409,6 ‰ у 2009 році до 351,8 ‰ у 2013 році.

Висновки

1. Під час дослідження встановлено, що загальні рівні працевтрат у офіцерів та військовослужбовців за контрактом мали тенденцію до зменшення показників, а у військовослужбовців строкової служби показники працевтрат підвищувалися.

2. Привертають увагу високі рівні працевтрат на хвороби органів дихання та хвороби органів травлення у всіх досліджуваних контингентів ЗС України, що потребує подальшого детального вивчення причин та факторів ризику виникнення цих захворювань, а також розробки та впровадження ефективних комплексних профілактичних програм для попередження виникнення, розвитку та можливих ускладнень цих захворювань.

Література

1. Білий В.Я. Проблеми збереження здоров'я військовослужбовців на сучасному етапі / В.Я.Білий, М.М.Вовкодав // Проблеми військової охорони здоров'я / За ред. проф. В.Я.Білого. - К.: УВМА, 1999. - Вип. № 2. – С. 8-12.
2. Алфімов В.М. Аналіз показників госпіталізації, працевтрат, звільнень з лав ЗС України та інфекційної захворюваності / В.М. Алфімов, В.В.Нарожнов, М.І. Хижняк // Проблеми військової охорони здоров'я. Зб.наук.пр.- К.: УВМА, 2005.- №14.- С.118-124.
3. Вовкодав Н.Н. Особенности изучения здоровья военнослужащих ВС Украины и факторов его формирующих / Н.Н.Вовкодав, Н.И.Хижняк, Н.В.Кудренко, В.М.Лебедь // Проблеми військової охорони здоров'я та шляхи її реформування / За ред. проф. В.Я.Білого. - К.: УВМА, 1997. - С. 129-131.
4. Варус В.І. Актуальні проблеми охорони здоров'я військових спеціалістів, які працюють в екстремальних умовах // Наука і оборона. – 1999. – №1. – С. 55–58.
5. Kukhlenko O.S. Urgent Problems of Medical Support of Ukraine Peasekeeping Contingents / O.S.Kukhlenko, V.V.Korolev, N.A.Ponomarenko // Papers presented at the USA-Ukraine meeting held in Kiev, Ukraine, 12-14 November 2001, С.49-54

Резюме. *В статье проанализированы результаты статистической отчетности по показателям общих трудопотерь. Автором проведен анализ уровня, структуры и динамики трудопотерь у военнослужащих Вооруженных Сил Украины на протяжении 2009- 2013 годов, результаты которого свидетельствуют о росте показателей среди военнослужащих срочной службы и их уменьшение в офицеров и военнослужащих по контракту. Изучение общей структуры трудопотерь военнослужащих Вооруженных Сил Украины дает общее представление о наиболее распространенные болезни среди личного состава войск. В результате возникает необходимость дальнейшего детального изучения причин и факторов риска возникновения этих заболеваний, а также разработки и внедрения эффективных комплексных профилактических программ для предупреждения возникновения, развития и возможных осложнений этих заболеваний.*

Ключевые слова: *трудопотери, уровне трудозатрат, срочная служба, офицеры, военнослужащие по контракту.*

Resume. *The article analyzes the results of statistical reporting in terms of total labors costs. The author analyzed the level and patterns of work in the Armed Forces of Ukraine for 2009-2013, the results show growth rates among*

military personnel and their reduction in officers and contract servicemen. The study of the overall structure of the work of the Armed Forces of Ukraine gives an overview of the most common diseases among the troops. In the result there is a need for further detailed study of the reasons and risk factors of these diseases, as well as the development and implementation of effective comprehensive prevention programmes to prevent the emergence, development, and possible complications of these diseases.

Key words: *truapture, level of effort, urgent service, officers, servicemen on contract.*

УДК 616-072.7/681.518

**ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВЕГЕТАТИВНОЇ
РЕГУЛЯЦІЇ У ВІЙСЬКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВЦІВ
Й.Р. Левіт, В.О Ігнат'єва, А.А. Озерянський
Українська військово-медична академія**

Резюме. *В статті пропонується застосування абстрактних інформаційних моделей (АІМ) при дослідженні стану вегетативної нервової системи у військовослужбовців військ зв'язку Збройних Сил України з використанням отриманих даних для комплексної оцінки їх функціонального стану залежно від кваліфікації і терміну служби. За допомогою АІМ алфавітно-цифрова та графічна інформація з результатів досліджень 6-ти груп військовослужбовців – зв'язківців надана наглядно і в компактному форматі.*

Ключові слова: *інформаційні моделі, стан вегетативної нервової системи, військовослужбовці – зв'язківці.*

Вступ. Сучасний етап розвитку Збройних Сил України характеризується значними перетвореннями в структурі, технічному та кадровому забезпеченні, яке орієнтоване на посилення професіоналізму, постійним зростанням вимог, що пред'являються до рівня підготовки та якості професійної діяльності військових фахівців.

Експлуатація сучасної техніки та впровадження новітніх технологій висунули проблеми, пов'язані з надійністю роботи комплексу “людина – техніка – середовище”. Такі комплекси проектуються як адаптивні біотехнічні системи і результати процесу діяльності системи в цілому суттєво залежать від психофізіологічного стану людини. Вплив природних біоритмів та геофізичних явищ на людину, природні та вимушені коливання психофізіологічних параметрів його функціонального стану (ФС) і т. ін. обумовлюють неможливість абсолютно безпомилкової операторської діяльності [1]. Нами доведено, що надійність роботи осіб, зокрема операторів-зв'язківців у різних областях діяльності визначається не тільки відсотком